Trinity Amputasyon ve Protez Deneyim Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Trinity Amputasyon ve Protez Deneyim Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31775

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Trinity Amputasyon ve Protez Deneyim Ölçe?i (TAPES), alt ekstremite amputasyonu geçirmi? bireylerin deneyimlerini, psikososyal uyum düzeylerini, günlük ya?am aktivitelerindeki k?s?tlamalar? ve kulland?klar? protezden duyduklar? memnuniyeti ölçmek amac?yla geli?tirilmi? kapsaml? bir de?erlendirme arac?d?r. Bu akademik giri?, ölçe?in Türkiye adaptasyon çal??mas?na dayanmaktad?r. Ölçek, bireyin ampute olma durumuna adaptasyon sürecinin çok boyutlu yap?s?n? de?erlendirerek klinik uygulamalara ve ara?t?rmalara önemli katk?lar sunmaktad?r.

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Hacettepe Üniversitesi'nde yap?lan bir doktora tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi? olup, alt ekstremite amputelerinde güvenilir ve geçerlik sonuçlar? sa?lamaktad?r. Bu uyarlama, rehabilitasyon süreçlerinin planlanmas?nda ve hastalar?n ya?am kalitesinin izlenmesinde kritik bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Amputasyon, Protez, Psikososyal Uyum, Aktivite K?s?tlamas?, TAPES, Trinity Ölçe?i, Güvenirlik, Geçerlik, Rehabilitasyon

Yazarlar

Semra Topuz

Amaç

Trinity Amputasyon ve Protez Deneyim Ölçe?i'nin (TAPES) temel amac?, alt ekstremite amputasyonu sonras? hastalar?n kar??la?t??? zorluklar? ve adaptasyon ba?ar?lar?n? standardize edilmi? bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle üç ana alanda detayl? bilgi sa?lamay? hedefler: psikolojik durum, sosyal uyum ve protezin i?levselli?ine dair memnuniyet.

Türkçe uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk popülasyonunda test ederek, klinisyenlerin ve ara?t?rmac?lar?n kültürel olarak uygun ve güvenirlik düzeyi yüksek bir araca sahip olmas?n? amaçlam??t?r. Bu sayede, Türkiye'deki ampute bireylerin rehabilitasyon ihtiyaçlar? daha do?ru bir ?ekilde belirlenebilmektedir.

Yap?

TAPES, amputasyon sonras? deneyimin karma??k do?as?n? yakalamak için tasarlanm?? çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Ölçe?in yap?s? genellikle üç ana alt bölümden olu?ur:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Psikososyal Uyum: Amputasyonun duygusal ve sosyal etkileri ile ba?a ç?kma stratejilerini ve genel ya?am memnuniyetini de?erlendirir.
Aktivite K?s?tlamas?: Protez kullan?m? olsun veya olmas?n, günlük ya?am aktivitelerinde (ADL) kar??la??lan fiziksel ve i?levsel s?n?rlamalar? ölçer.
Protez ve Memnuniyet: Protezin konforu, görünümü, i?levselli?i ve genel olarak kullan?c? taraf?ndan alg?lanan faydas? hakk?ndaki memnuniyet düzeyini belirler.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in birinci k?sm? skorlama özelliklerine sahip olup bu üç temel yap?y? ölçerken, ikinci k?s?m daha çok bilgi toplamaya yönelik olup ayr? ayr? de?erlendirilmi?tir.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?n?n geçerlik çal??malar?, özellikle test-tekrar test yöntemine odaklanm??t?r. Kaynak materyalde belirtilen bilgilere göre, anketin skorlama özelli?i olmayan ikinci k?sm?ndaki maddeler ayr? ayr? incelenmi?tir. Bu k?s?mda yer alan 4d ve 4e maddeleri d???ndaki tüm sorular için test ve tekrar test sonuçlar? aras?nda istatistiksel olarak anlaml? bir fark bulunmam??t?r ($p<0.05$). Bu durum, ölçe?in zamana ba?l? ölçüm stabilitesinin yüksek oldu?unu göstermektedir.

Birinci k?s?m için yap? geçerli?i veya e? zamanl? geçerlik sonuçlar? özet bilgide detayland?r?lmam?? olsa da, yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in tutarl? bir yap?y? ölçtü?üne dair dolayl? kan?tlar sunmaktad?r.

Güvenirlik

TAPES'in Türkçe versiyonunun güvenirlik analizi, özellikle Anketin skorlamaya tabi olan birinci k?sm? için S?n?f ?çi Korelasyon Katsay?s? (ICC) kullan?larak incelenmi?tir. Elde edilen ICC de?erleri, ölçe?in alt bölümlerinin mükemmel düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir:

Psikososyal Uyum: ICC = 0.86
Aktivite K?s?tlamas?: ICC = 0.89
Protez ve Memnuniyet: ICC = 0.90

Bu yüksek ICC de?erleri (0.80 üzeri kabul edilebilir), ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? de?erlendiriciler taraf?ndan uyguland???nda tutarl? sonuçlar verece?ini kan?tlamaktad?r. Bu, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda ölçe?in kullan?m?n?n sa?lam temellere dayand???n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Kaynak materyalde, Türkçe uyarlama çal??mas?na ait detayl? Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c?

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi sonuçlar?na dair spesifik bir özet bulunmamaktad?r. Ancak, bir uyarlama ölçe?i olarak, orijinal TAPES'in çok boyutlu yap?s?n?n (psikososyal, aktivite, protez memnuniyeti) Türk kültürüne uygunlu?unu test etmek amac?yla faktör analizinin gerçekle?tirildi?i varsay?lmaktad?r.

Genellikle bu tür uyarlama çal??malar?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n korunup korunmad??? incelenir. Elde edilen yüksek alt ölçek güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün korundu?unu dü?ündürmektedir. Detayl? faktör yükleri ve model uyum indeksleri için tam doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Çok Boyutlu Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Questionnaire)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Alt ekstremite amputasyonu geçirmi? bireyler.

Test Metodolojisi: Test-tekrar test güvenilirli?i, S?n?f ?çi Korelasyon Katsay?s? (ICC) kullan?m?.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Rehabilitasyon, Ampute, Alt Ekstremite, Ya?am Kalitesi, Uyum, Protez Kullan?m?

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Hacettepe Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü (2009 Tez dönemi itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için orijinal geli?tiricilerden izin al?nmas? gerekmektedir. Türkçe uyarlamas?n?n kullan?m? için sorumlu yazar Semra Topuz ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ticari kullan?m ücreti hakk?nda bilgi mevcut de?ildir. Akademik kullan?m genellikle

ARABPSYCHOLOGY.COM

ücretsizdir.

Test Y?l?: Türkçe Uyarlama Çal??mas?: 2009.

Kaynaklar

Topuz, S. (2009). *Alt ekstremite amputelerinde Trinity Amputasyon ve Protez Deneyim Ölçe?inin (TAPES) güvenirlik ve geçerli?i* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
Bu tezin orijinal ba?lant?s? YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde mevcuttur: tez.yok.gov.tr

Trinity Amputasyon ve Protez Deneyim Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler için orijinal doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir. Kaynakta sadece ölçe?in psikometrik özellikleri özetlenmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM